

## Vấn Đáp (2)

*Kalama tri ân bạn ngọc.ngo.ph ghi chép.*

[05/04/2026 - 09:54 - ngọc.ngo.ph]

Câu 1: Làm sao biết mình thuộc căn tánh nào để chọn thân hay thọ hay tâm hay pháp để tu tập Tứ Niệm Xứ ạ, thưa Sư?

Sư trả lời: Học. Học giáo lý, học lý thuyết cho biết thôi. Còn chuyện xác định mình thuộc căn tánh nào thì chỉ có Hiền Thánh chứ không phải mình.

Vậy thì, làm sao để mình lựa chọn cái thích hợp. Đúng chưa?

Bà con còn nhớ tôi định nghĩa hai cái thích hợp không? Có ai còn nhớ hai trường hợp thích hợp không? Một, cái nào mình thấy thoải mái. Hai, sau này mình đắc Đạo bằng cái nào thì cái đó là cái thích hợp. Hai cái này, cái nào mình dễ tìm ra? Trường hợp hai là thua rồi vì chưa đắc mà.

Cho nên chữ 'thích hợp' ở đây có hai. Một là cái gì mình theo mình thấy thoải mái. Thoải mái ở đây không phải là dễ, mà thoải mái ở đây có nghĩa là có tiến bộ, chứ đừng nghĩ thoải mái có nghĩa là pháp môn nào mình đi mình thấy vui, tui thấy nhanh nhất là không có thiền, chỉ có đi lang thang, shopping, gọi phone là thoải mái nhất. Chữ thoải mái ở đây không được. Tôi định nghĩa lại, thoải mái có nghĩa là có tiến bộ, có thấy an lạc, cái đó mới gọi là thoải mái, đó là trường hợp thích hợp 1.

Còn trường hợp thích hợp 2 là mai này mình đắc bằng cái gì thì cái đó được xem là cái thích hợp. Tôi hay ví dụ hoài chuyện một thằng bé dưới quê được gia đình gửi lên Sài Gòn đi học. Gửi ở nhà 2 ông cậu, cậu Ba là nhà giáo cực kỳ khó khăn, nghiêm túc nhưng kèm cặp chuyện học là số 1. Cậu Tư thì cưng cháu như vàng, cháu muốn gì cũng chiều, coi cháu như con. Theo các vị, cậu Ba và cậu Tư, ai là người thích hợp? Giờ hiểu chưa? Các vị muốn gửi cho ai. Tôi nhắc lại, cậu Ba là khó khăn lắm lắm luôn, nhưng cậu Ba là nhà giáo, giỏi toán, lý, hóa, văn, sử, địa, là 'sếp sòng'. Học với cậu Ba coi như đậu là cái chắc nhưng ở với cậu Ba 'chua' lắm, như giấm. Còn ở với cậu Tư như hoàng tử, vào ra sung sướng, tối ngủ thẳng căng, sáng ăn sáng như năm sao. Vậy mình thấy ai thích hợp? Có hiểu chữ 'thích hợp' không? Nếu muốn sướng thì về cậu Tư, nếu muốn học cho ngon lành thì về cậu Ba.

Bây giờ, mình không cần, chẳng những không cần mà cũng không thể xác định được mình thuộc loại nào, thì mình coi cái nào mình thấy nó tiến bộ thì mình theo. Tôi định nghĩa lại là 'tiến bộ' chứ tôi không nói là 'thoải mái'. Ai dịch là thoải mái là kẹt lắm, phải nói là tiến bộ. Tiến bộ có hai trường hợp tiến bộ thoải mái và tiến bộ không thoải mái. Nhưng lúc nào cũng phải có tiến bộ. Chứ mình bỏ tiến bộ, chỉ giữ lại thoải mái không là không được.

Câu 2: Trong một thí dụ về một người em của vua nằm trong bản Kinh sau khi Phật nhập Níp-bàn 200 năm. Ai là người thuyết Kinh đó và cơ sở nào?

Sư trả lời: Cám ơn Thầy. Sáng nay câu hỏi này đã được hỏi trên phòng ăn và tôi có nói rằng "câu hỏi này rất quan trọng và phải giải thích rất dài dòng, cho nên xin thêm câu này xuống dưới lớp để cho mọi người cùng nghe"

Thưa bà con, như thế này. Đừng có nói Kinh sau đời Phật, ngay cả những gì được cho là có từ thời Phật do chính Thế Tôn thuyết giảng cũng đều là được chép lại bởi người sau. Có đúng không?

Năm 1952, tại Tích Lan, có một cuộc họp mặt của các học giả Phật giáo hàng đầu của thế giới. Họ có đưa ra một cái, mình tạm gọi là một sự đồng thuận như thế này: Phật giáo trong 2,500 năm qua đã bị, đã được và đã bị, bị và được truyền bá và phân hóa, biến chất, biến tướng. Được truyền bá nhưng bị biến chất, bị biến tướng rất nhiều. Bây giờ, có những bộ phái Phật giáo mà có những đường hướng tu tập coi như không còn cái mùi của Nguyên thủy nữa. Vậy mình tính làm sao? Thì cái Hội, các học giả trong hội nghị đó tại Columbo năm 1952 cùng đồng thuận với nhau quan điểm này: "Tất cả những gì được nhắc đi nhắc lại nhiều nhất ở các bộ phái, có nghe kịp không? Tất cả những gì được nhắc đi nhắc lại nhiều lần nhất, tần suất xuất hiện nhiều lần nhất trong các bộ phái. Thứ hai, những gì khả dĩ chuyên chở, hàm chứa được nội dung căn bản của Phật pháp. Nghe kịp không? Một là được nhắc đi nhắc lại nhiều lần nhất. Thứ hai nội dung của nó khả dĩ chứa được cốt lõi của Phật giáo. Hai cái này được đồng thuận là tiêu biểu cho cái gọi là Phật pháp. Hiểu chưa?

Còn những điểm râu ria, dị biệt thì hạ hồi phân giải, tốt nhất nên xem là các tài liệu tham khảo bậc

hai, second one. Cái first one - cái priority phải là tài liệu bậc một. Bậc một là gồm những gì được nhắc đi nhắc lại nhiều nhất, tần suất cao nhất. Thứ hai là, nội dung chớ được cốt lõi. Thí dụ như, Tam pháp ấn, Tứ pháp ấn, Vô thường khổ ngã không, rồi, Bát chánh đạo, Thất giác chi, Tứ diệu đế, 12 Duyên khởi, Nghiệp báo luân hồi, đây là những cái được xem là giáo lý căn bản của nhà Phật và đồng thời được nhắc tới nhắc lui với một tần suất rất cao. Bộ phái nào cũng biết mấy cái này hết (đương nhiên trừ mấy người dốt), được nhắc tới nhắc lui với một tần suất rất cao. Đó là nói về Giáo lý.

Nói theo Sử cũng theo cách đó. Một nhà viết sử phải làm một cái biên khảo và đối chiếu với các nguồn tài liệu chính sử và dã sử. Ở đây biết chữ 'dã' không? Có nghĩa là, ví dụ như Lê Chi viên, Thi Lộ, Nguyễn Trãi hay Âu Cơ, Lạc Long Quân, Chử Đồng Tử, Tiên Dung, Trương Chi, Mỵ Nương, Trọng Thủy, Mỵ Châu v.v... Tất cả là dã sử, chứ không phải là chính sử. Mặc dù Lê Văn Hưu hay Ngô Sĩ Liên có viết gì thì viết nhưng mình phải hiểu ngầm mấy cái đó là huyền thoại. Ngay cả chuyện Tô Định, Thi Sách, Hai Bà Trưng, mấy cái đó mình chỉ nên ghi nhận căn bản là vào thời điểm đó thì đất nước Việt Nam bị như vậy đó và người dân Việt Nam đã vùng lên bắt kẻ nam, nữ, hết, chỉ cần ghi nhận cái đó thôi. Nếu cần thì mình thêm một chút nữa, 'may be' có hai người phụ nữ Việt Nam tên là bà Trưng Trắc, Trưng Nhị, mình chỉ để 50:50 thôi chứ cái đó... Các vị cũng biết đến hôm nay, các nhà học giả đang đau đầu vụ Hùng Vương hay Lạc Vương, bởi vì trong tiếng Hán chữ 'Hùng' và chữ 'Lạc' giống nhau, viết tựa tựa. Rồi các tài liệu mình ngày xưa in bằng mộc bản nên lem nhem, luốc nhuốc nên bây giờ đọc là 'Hùng' hay 'Lạc'? Còn một chuyện động trời nữa, người Việt Nam mình ăn rồi cứ kêu là "Lê Đại Hành, Lê Đại Hành", làm gì có Lê Đại Hành. 'Đại hành' là cái xác vua còn quần chưa có chôn gọi là Đại hành. Lê Đại hành là xác của vua Lê, cứ đề mà hiểu lầm. Cũng như "sau khi dẹp tan giặc Ân, ông bèn cưỡi ngựa bay về trời". Ông đó tên là ông Bèn, coi chịu nổi không? Hiểu không? "Sau khi dẹp tan giặc Ân, ông bèn cưỡi ngựa sắt..." Ông Bèn bay về trời. Rất là kẹt.

Cho nên, các vị hỏi tôi, cái đó làm sao mà biết cái đó tin được. Tôi phải nói rằng. Chuyện thứ nhất, Phật giáo Nam tông có nguồn sử liệu bằng tiếng Pali, ghi lại những sự kiện đó, và chúng tôi, Phật giáo Nam truyền, xem những tài liệu từ tiếng Pali là tài liệu nghiên cứu cấp 1. Chuyện thứ hai, chúng ta có văn bản học hay truyền thích học, có nghĩa là muốn biết bản Kinh đó, văn bản đó khả tín được bao nhiêu %, chúng ta phải xét về mặt ngôn ngữ học.

Văn bản học là sao? Là cái cấu trúc văn phạm đó trước thế kỷ đó không có, hoặc sau thế kỷ đó người ta không dùng chữ đó với nghĩa đó, cái cách nói đó, hiểu không ta? Ví dụ như bây giờ có cách nói "không dám đâu", thì mình biết cái này sau năm 1975, đúng không? Hoặc mình nghe chữ "tiểu tam" là mình biết mới lắm. Hoặc là "osin", mới lắm. Đúng không? Vì sao? Vì chúng ta có các nguồn tài liệu cho biết, trước năm 1975 không ai kêu vợ bé là tiểu tam. Trước 1975, không ai kêu vợ bé là "deuxiem bureau". Nhưng mà có. "Deuxiem bureau" là "phòng nhì". Mà có biết "phòng nhì" gốc từ đâu ra không? Thời Pháp, phòng nhì là của tụi mật vụ, giống như bây giờ là số 4 Phan Đăng Lưu vậy đó. Như mà người ta xì riết phòng nhì là chỉ cho bà tiểu tam đó. Mình nghe "deuxiem bureau" là mình phải biết là từ thời nào có chữ đó, ít nhất là sau lúc Tây qua rồi, đúng không? Rồi "tiểu tam" là của Trung quốc rồi, đúng không? Hoặc mình nghe nói, người đó "Bôn-sê-vich" lắm là mình biết từ đó từ thời nào? Hiểu không ta? Đó là văn bản học, truyền thích học là chỗ đó.

Người ta căn cứ vào cái linguistics, căn cứ vào ngôn ngữ học, căn cứ vào lịch sử, căn cứ vào tần suất xuất hiện. Tôi xì từ "tần suất" ở đây có hiểu không? Frequency á. Người ta căn cứ vào đó để người ta có thể tin được tài liệu đó khả tín đến mức nào. Hiểu chưa? Chứ không phải đơn giản tự nhiên "Sự phụ tôi nói tài liệu đó đáng tin." No, không có sự phụ, sự chánh gì hết. Ở đây là cứ căn cứ vào những luận cứ rất đỗi khoa học. Vậy mà còn không chắc ăn. Cho nên, hỏi sáng tôi mới chống ba cái vụ trống đồng Ngọc lữ nói của Việt Nam. Qua bên Trung quốc, tôi có tới Viện bảo tàng dân tộc Vân Nam, trống đồng năm một lữ ở trong đó. Các vị dựa vô cái gì mà tin trống đồng là của mình? Bao nhiêu dân tộc đã đến, đi trên mảnh đất Bắc bộ. Ai là người đã tạo ra cái trống đồng đó? Làm sao mình dám nói đó là người Việt. Ai? Kalama bây giờ, sau này nó bị động đất, người ta đào lên thấy có chữ Việt Nam, người ta nói ngày xưa Việt Nam từng làm vua ở đây, coi chịu nổi không? Hiểu không? Rồi qua Campuchia thấy có cái đồng hồ Rolex, bắt đầu nói Rolex của Campuchia.

Đâu có được, rất là ầu. Như có ông đó làm thầy thuốc bắc, ông dắt học trò đi khám bệnh. Ông lại và nói với người bệnh: "Bà phải kiêng đồ chua, tôi nói hoài mà bà không nghe. Một là bà chết, hai là bà phải nghe lời." Bà ấy chối: "Tôi đâu có ăn." Ông liền nói: "Có, bà chối là tôi không tới nữa." Bà ấy nói: "Tôi xin lỗi thầy, tôi thèm quá nên ăn có nửa múi à." Ông nói, "Ồ, nhận đi rồi tôi mới chữa cho." Ông đi về, ở nhà học trò phục lẫn, "trời ơi, thầy giỏi quá, sao thầy biết?" Ông nói, "thì ngó xuống sàn thấy có cái vỏ quít." Lần sau, ông thầy bận, nên người học trò đi khám chỗ khác. Khi tới, học trò cũng làm hùng làm hồ "Tôi nói với bà rồi là không được ăn thịt gà." Bà kia nói: "Tôi đâu có ăn." "Bà chối hả? Bà chối rồi tôi không chữa nữa." "Không, tôi không có ăn." "Bà có ăn, bà nhận đi tôi mới chữa." "Thầy giết tôi tôi cũng không nhận nữa." Anh học trò về kể cho thầy nghe, thầy hỏi: "Tại sao con ép bà?" "Tại con thấy dưới sàn có cái chổi lông gà." Quý vị thấy không, mình nghiên cứu có khoa học, mình nghiên cứu cái tào lao. Cái vỏ quít còn tin được chứ cái chổi lông gà mà qui kết, chụp mũ là đồng chí bệnh nhân ăn thịt gà, sao được. Minh nghiên cứu phải có khoa học.

Câu 3: Trong 5 giới, con thấy có giới "uống rượu", chỉ cần một giọt nuốt vào cổ họng cũng tính là nghiệp. Con thấy một giọt đâu phải vấn đề nhưng sao Phật tính khó quá vậy ạ?  
Sư trả lời: Xin thưa với bà con. Có một vị học giả, nói là một học giả thì hơi quá, mà là một vị professor, giáo sư đại học, cũng là một vị cao Tăng của Phật giáo Nam tông ở Tích lan. Chị Hồng này nè, chỉ đem một số quan điểm giáo lý của Phật tử Nam tông, hỏi vị đó "Sao Phật tử Việt Nam nói như vậy, như vậy. Tu là phải như vậy, như vậy..., không được như vậy, không được như vậy... Ví dụ sau 12g thì người ăn ngũ không được ăn, một hột đậu phộng cũng không được, uống một giọt rượu vô là phạm giới... tùm lum hêt". Rồi vị đó nói rằng "Mấy người này khó hơn Phật nữa". Tôi tuyệt đối đồng ý cái đó.

Các vị làm ơn nhớ giùm tôi cái này. Giữ giới là tốt, nhưng mà giữ giới bằng 25 tốt hơn bằng 20, 21, 22. Ở đây có ai hiểu tôi nói gì không? Và có trường hợp giữ giới bằng 14, có không chị Hồng? Có không? Giữ giới bằng 14 là sao? Giữ cho người ta thấy, giữ cho người ta nể, giữ do tà kiến, tưởng làm vậy là hay. Đó là giữ bằng 14. Còn giữ bằng 20, 21, 22 là sao? Là giữ không có 'trí', nghe kịp không? Giữ mà không có 'bi'. Đó được gọi là giữ bằng 20, 21, là vậy đó. Chỉ có giữ giới bằng 25 là tốt nhất.

Giữ giới mà không có 'bi', là sao? Buổi chiều, thấy người ta mặt mày xanh mét, mình cũng lại hỏi "Sao vậy?", Nếu cần nấu cho người ta miếng cháo. Biết người ta ăn ngũ nhưng cũng phải nấu cho người ta miếng cháo, ép người ta ăn vì có ăn mới uống thuốc được, có những loại thuốc không có uống bụng trống. Hiểu không? Còn đàng này, tới dòm dòm, biết người ta cần ăn mà mình làm lơ vì "Giới" mà, mình cũng giữ giới, sao mình xúi người ta phạm giới được, hiểu không? Giữ giới cái đó là dòm. Sẵn tôi nói luôn, thời Phật, chính Đức Phật, Phật là hơn mình đúng không? Có một lần, sau giờ cơm, có hai vị tỳ kheo ở xa về hầu Phật. Phật hỏi "Các người có dùng trưa chưa?" Các vị ấy nói "Dạ, con lỡ bữa." Đức Phật dạy rằng "Bình bát của ta còn đó, hai anh em chia nhau ăn đi." Tại vì có cái đó, chiều họ mới ngồi xếp bằng được, chứ không có cái đó chiều ngồi, êch kêu trong bụng, khó lắm. Hiểu không? Tùy người, nhằm người tiểu đường, mà đường tuột, bụng trống lỏng thì lên đường luôn. Hiểu không?

Tại sao phải ăn ngũ? Vấn đề giữ giới mà không hiểu giới. Tại sao phải ăn ngũ? Ở đây có ai hiểu không? Một là cái cơ thể mình thực sự chỉ cần một bữa ăn đàng hoàng thôi, quá một bữa ăn là dư. Ở đây được sĩ, bác sĩ không tôi vẫn nói. Một bữa ăn đàng hoàng là đủ rồi, thêm chữ 'đàng hoàng' nha, là đủ rồi, ăn ngoài cái đó là dư. Mà tu là tránh dư tránh thiếu. Thứ hai, thêm một bữa ăn là thêm 800 cái hệ lụy. Nghĩa là phải chuẩn bị, rồi bảo quản, rồi chế biến, rồi rửa ráy, chưa kể kiếm tìm nữa chứ, kiếm tìm nguyên liệu, rồi chế biến, rồi tiêu thụ, rồi rửa ráy. Trong khi nó lại là thừa, cái điều một đã nói là một bữa là đủ rồi. Bây giờ lại để ra một bữa nữa để cho nó ra 100 chuyện. Thứ ba, bữa ăn chiều 80% là do đòi hỏi của tâm lý nhiều hơn sinh lý. Đúng không ta? Khi mà nhịn đã quen, buổi chiều đói lắm là mình lặn thêm cái gì nhẹ nhẹ, ví dụ như có cereal, có oatmeal làm một tí, miễn dần cho nó đừng có đói là xong. Đàng này, mình có nhu cầu, tôi đói tôi phải ăn nhưng món đó phải ngon. Cái đó là sai. Ví dụ mình đói quá, mình kiếm cái gì mình chèn vô chứ còn thêm cái "phải ngon" là sai. Nghe kịp không? Tôi cũng nói luôn là các thiền viện bên Anh, buổi chiều họ có bàn nước, trên đó có bánh mì khô vuông, sữa tươi, cà phê, phô mai, chocolate. Và buổi trưa, ai có nhu cầu ăn chiều, lúc ăn trưa mình giữ lại một phần để chiều mình có nhu cầu thì làm nóng lại thôi chứ

thiền viện buổi chiều không có bầm bầm, xất xất, không có xào nấu um sùm, tỏa mùi hại bạn. Hiểu không? Họ rất là flexible, thông cảm, linh động cực kỳ. Như Kalama chúng tôi đã làm được chuyện đó, tức là buổi chiều không có bầm bầm, xất xất, buổi chiều ăn lại đồ buổi trưa, hâm nhẹ thôi. Giữ giới như vậy là ok rồi.

Qua cái rượu cũng vậy. Tôi chịu trách nhiệm cái định nghĩa này: Rượu chỉ có tội trong hai trường hợp. Một, uống vào mà làm mất nhận thức, không làm chủ nhận thức, không làm chủ được cảm xúc. Tức là mình không cười và uống vô đủ để cho mình cười vô cớ. Nói chung uống vô để cho mất tự chủ, thiếu kiểm soát. Trường hợp thứ hai, uống ở mức gây nghiện là thiếu không được. Hai cái này là đại kỵ. Một uống vô đến mức thiếu tự chủ. Hai uống vô đến mức đủ gây nghiện, tức là bữa nay lỡ chơi rồi ngày mai không có thì chịu không nổi. Hai trường hợp này là luật cấm. Nói như vậy, không có nghĩa là mình có quyền chơi tùm lum rồi đổ thừa ông Toại Khanh nói như vậy. Nhưng tôi chịu trách nhiệm câu nói này. Giới uống rượu chỉ được xem là tội nặng khi dính vào hai cái này, một là lượng vào đủ để cho mình thiếu kiểm soát. Thiếu kiểm soát là mình bình thường không đến nỗi như vậy, nhưng hôm nay sau khi mình uống vô mình tự nhiên cao hứng nói nhiều hơn, cười nhiều hơn, áo quần hở hang, ăn nói hớ hênh, chứ không cần leo lên nóc nhà kiêu ngạo đá là quá, chỉ cần thấy hôm nay sao vui quá vậy, là không được. Nói nôm na, uống mà để cho người ta nhận ra mình uống, đó là sai. Nói vậy là hay nhất. Uống để cho người ta thấy mình có những biểu hiện mất tự chủ. Thứ nhất là uống mất tự chủ, hai là uống để gây nghiện, uống đến mức để gây nghiện là sai. Chứ còn như hợp hành, mình cư sĩ mình đi tiếp xúc với đôi tác, theo tôi, tôi chịu trách nhiệm cái này không sao. Nhưng phải bảo đảm hai chuyện: không mất tự chủ, thứ hai không trở thành nghiện.

Hỏi: Thưa Sư, có trường hợp mình nhận ra người đó có mặt đỏ quá...(nghe không rõ ạ)

Sư trả lời: Theo tôi nghĩ, cái đó là do cơ chế sinh học thôi. Nhưng theo tôi, cái này phải mở ngoặc, xuất gia và tại gia khác nhau. Ở người tại gia, này tôi có nói, nếu mình uống mình biết cái uống này không gây nghiện, cư sĩ nha, không gây nghiện và thứ hai mình cũng không mất tự chủ vì cái uống này. Đối với người cư sĩ, theo tôi, cái đó ok. Nhưng các vị phải trung thực với mình nha, chứ còn ngày nào cũng ráng ráng làm rồi nghĩ miễn không nghiện thì thôi, tại tôi uống tốt cho sức khỏe, tôi nghĩ cái đó tự mình phải biết. Vì cái này nó quan trọng thế này, thích cái đó sẽ gieo cái nghiệp tâm thân ở đời sau, đó là nặng. Còn nhẹ là sanh ra đời không có khả năng tập trung, sẽ thiếu trí nhớ nghiêm trọng, đó là nhẹ của giới uống rượu. Cho nên có nhiều người, trí nhớ họ kém dữ lắm luôn. Có không? Mình nè. Có nghĩa là, các vị biết, tôi đọc được của Tây câu này hay nè "nhiều khi không phải người ta hay mà tại vì mình quá dở". Nhiều người khen tôi nhớ giỏi nhưng không phải, tôi chỉ nhớ được 10% những gì tôi đọc thôi. Đâu ai biết cái đó. Nghĩa là tôi đọc 10 tôi chỉ nhớ có 1. Tại sao các vị thấy tôi giảng tôi có thể kể tùm lum, là bởi vì các vị không có đọc sách, cho nên các vị thấy cái gì nó cũng lạ mà "thiếu kiến thì đa quái" - biết ít thì thấy cái gì cũng lạ. Cho nên vô lớp há hóc ra "trời ơi, hòa thượng biết nhiều quá!" Thật ra, cái sức nhớ của quý vị so với tôi tuyệt đối bằng nhau. Có một điều trong tủ của tôi không chứa nùi giẻ, không chứa giẻ rách. Trong tủ của các vị chứa ba cái dép rách, giày hư, tùm lum hết. Rồi than, nói "Sư giàu hơn tôi". Không phải. Tôi chất trong tủ tôi có lụa, tôi có tuyển chọn, các vị thì cái giống gì cũng liệng trong tủ hết, rồi nó hết chỗ chứa. Cái hời gặp ba cái đồ hiệu LV, Channels, Gucci, mấy vị không có chỗ đựng vô rồi than "nhà em nghèo, ba má em đông". Không phải. Vấn đề là các vị đã chứa tầm bậy. Cái tủ của các vị và cái tủ của tôi giống nhau. Làm ơn nhớ giùm cái đó, không có tệ đâu.

Tôi muốn kể một chuyện hơi lạc đề. Sức nhớ của các vị kinh hoàng lắm. Có bà đó kể chuyện về bạn của bà, tôi nghe tôi mê luôn. "Sư biết không, con có bà bạn có hai đời chồng. Đời chồng trước có 12 đứa con, nhà ở Bến tre. Tụi nó giờ đứa ở Bạc Liêu, đứa Cà mau, đứa Đà Nẵng. Đứa Đà Nẵng lấy chồng đi Nhật, đứa ở Bến tre lấy chồng sanh 6 đứa con, trong đó có 1 cặp song sinh. Trong cặp song sinh có 1 đứa bị đau "sin-trôm". Bà ngồi bà kể một hồi mà tôi muốn quì xuống quá, vì tôi tưởng Ngài Anan đã tịch rồi. Nhưng bây giờ sức nhớ của cô là siêu phàm. Tức là bà nhớ bà kể vanh vách. Tôi nói "Cô ơi, cô có biết những gì cô kể cho tôi này giờ, nếu chép lại bằng cuốn Trung bộ kinh không? Mà cuốn Trung bộ kinh học theo chương trình của Miến điện là ít nhất phải một năm rưỡi. Sức nhớ của cô là siêu phàm. Mười lăm vị Tam tạng Pháp sư bên Miến, tôi không tin là hơn được cô. Có một điều, họ chọn thứ để nhét vào tủ, còn cô thì không cô chọn, cái giống gì cô nhét

được cô cũng nhét vô hết. Trong tủ của cô tôi không dám ngủi." Cái sức nhớ của bà ấy siêu phàm. Và trước mặt của chúng tôi, toàn là những sức nhớ siêu phàm, chứa toàn là rác.

Câu hỏi: Làm người khó, tại sao dân số ngày càng tăng?

Sư trả lời: Bà con có nhớ không? Chúng sanh tạo nghiệp theo chu kỳ, do đó quả cũng chu kỳ, có nhớ không? Cái đó quan trọng lắm lắm luôn. Đứng ra bà con đã nghe phần đó, bà con không hỏi câu này. Bây giờ có nhớ không, chúng sanh tạo nghiệp theo chu kỳ, do đó dẫn đến quả theo chu kỳ. Xong chưa? Phần này học rồi hả? Rồi chưa? Mình mới cưới, nhưng đã cưới rồi, đúng không? Chứ đâu phải nói mới cưới là chưa cưới rồi lấy thằng khác à? Mới cưới nhưng cũng đã có chồng rồi, còn bà là mới cưới nhưng vẫn ngủ với hàng xóm được. Sai. Mới cưới nhưng đã có chồng rồi. Cái đó học rồi. Rồi cái này cũng học rồi nữa nè. Có loại người giống như ngựa quý, có loại người giống như chur thiên. Xong chưa? Cái này học rồi chưa? Rồi. Lấy hai cái này cộng lại ra câu trả lời. Có nghĩa là, người đông nhưng sống giống cái gì? Trên thế giới này, phải hội đủ 4 cái này mới được gọi là người. Một là điều kiện giáo dục, là điều kiện để vào đại học tốt nhất không thành vấn đề. Tại sao tôi để chữ 'tốt nhất' ở đây? Tôi nói tiếng Việt rất là kỹ, tại sao nói đại học 'tốt nhất'? Bởi vì bây giờ có nhiều đại học mà cái bằng của nó không có giá trị. Đó. Ví dụ cái bằng để học cho vui thôi, học để tồn cơm cha mẹ chứ không có giá trị gì, cho nên tôi phải thêm chữ đại học 'tốt'. Rồi, thứ nhất là điều kiện giáo dục. Thứ hai là điều kiện y tế, có nghĩa là nhổ răng, thẩm mỹ, mổ xẻ, làm đẹp hoặc chữa bệnh, nói chung là bệnh viện, nha sĩ là không thành vấn đề. Còn cái người gì mà đi nha sĩ, ngại, nghe nói đi bệnh viện, đi phòng mạch là ngại, là không được. Phải nói tôi khẳng định, đối với dân Thụy sĩ, hình như chữ y tế là không vấn đề vì họ đi làm là họ có tiền, rồi họ phải có bảo hiểm, bảo hiểm xã hội và bảo hiểm cá nhân theo tôi được biết Thụy sĩ là một đất nước mà bảo hiểm không thành vấn đề. Hoặc các vị biết Thụy sĩ có những cái lạ lắm, ví dụ như là đôi giày của mình trong những trường hợp đặc biệt, chính phủ cũng cho tiền, đôi tất thuốc, chị Hồng nè, một năm chỉ được 1,2 đôi, loại compress socks, chính phủ cho, nằm trong bảo hiểm, khiếp vậy đó. Cho nên, trường hợp thứ nhất là điều kiện giáo dục phải học hết đại học. Thứ hai bảo hiểm y tế là nghe nói tới bác sĩ, bệnh viện là không thành vấn đề. Thứ ba là điều kiện đi lại, là nghe nói ai đi đâu, đối với mình cũng không thành vấn đề. Mình đang ở Nhật mà nghe ai nói đi Mỹ mình nói, ở để tao đi. Đang ở Mỹ, nghe ai nói đi Ấn độ, mình nói, ở để tui đi. Rồi nghe nói thế giới có chiếc Airbus 380, mình nói, ở bữa nào tôi thử. Rồi nghe nói có cruise, du thuyền, ở để bữa nào đi thử. Rồi nghe nói đi Grand Cayon có hai cách một là đi bộ, hai là đi trực thăng, ở để bữa nào đi thử. Hiểu không? Có nghĩa là điều kiện đi lại không thành vấn đề. Như vậy điều kiện một là giáo dục, y tế, đi lại và cuối cùng là truyền thông. Có nghĩa là internet, sách vở, thư viện, tra cứu không bị giới hạn. Có những nơi chôn mà nguồn tài liệu bị giới hạn, có đó không ta? Internet bị chặn, có không? Và không được đọc những loại sách cấm, đọc bị xem là có tội. Có không? Cho nên 4 cái này được xem là 4 cái minimum, at least, tối thiểu. Một là điều kiện giáo dục, điều kiện y tế,, điều kiện truyền thông và điều kiện đi lại. Bốn cái này được gọi là sống chuẩn của nhân loại. Còn dưới cái này thì nửa bò, nửa thỏ. Hiểu không? Sống dưới mức trung bình thì làm người chỉ để chịu khổ mà thôi. Bởi cho nên, bên đây tôi đọc nhiều cái ngậm ngùi lắm. "Khi bạn thò tay vào túi quần, rút ra được tờ 20\$, và bạn biết sử dụng thoải mái tờ 20\$ đó. Có nghĩa là bạn đã giàu hơn mấy trăm triệu người trên thế giới này". Ghê không. Chỉ rút ra tờ 20 mà biết mình có thể xài thoải mái tờ này, là mình đã giàu hơn khoảng 1 tỷ người trên thế giới. Vì sao? Vì có những người một ngày họ đi làm chỉ có 1\$ tiền lương thôi, thu nhập 1\$. Nếu nói như vậy, tờ 20\$ đối với họ là nửa tháng lương rồi. Có ai dám xài thoải mái nửa tháng lương không? No. Các vị đâu có biết chuyện đó. Ghê lắm. Cho nên, mình đọc thấy là, khi bạn thấy rằng không có chuyện gì phải đi nha sĩ, bác sĩ, thì bạn đã khỏe mạnh hơn mấy trăm triệu người rồi, có không? có hiểu không? Khi bạn biết đọc, biết viết, thì bạn đã là trí thức so với cả tỷ người rồi. Xong chưa? Khi bạn có một cái smartphone, phone thông minh là bạn đã hơn cả tỷ người rồi. Dễ sợ không. Mình đâu có biết. Mình sống thơ ngây, chết đại khờ. Các vị hiểu câu hỏi này chưa? Có nghĩa là tại sao để đông vậy làm người đâu có khó. Dạ thưa, làm người kiểu nào? Dạ rồi.

Câu hỏi: Gieo nhân gì để kiếp này học được và thích A-tỳ-đàm?

Sư trả lời: Câu trả lời rất đơn giản. Học kiểu nào? Hiểu không? Học kiểu nào? Kiểu vô mà nhìn cái bảng nêu mà thích đó là kiếp trước đánh bài, tài xỉu. Đánh bài nhiều kiếp, kiếp này sinh ra gặp cái

bản đồ A-tỳ-đàm, khoái, ngoài ra không biết gì hết. Tôi đang nói rất là nghiêm túc. Xuất thân từ casino, đời đời sinh ra gặp bạng nêu là nhào tới, tài xỉu, tài xỉu, poker. Thấy chưa? Học A-tỳ-đàm kiểu nào? Chứ các vị không thể đưa ra một cái định mức căn bản là biết tâm, tâm sở, 14, 13, 25 là A-tỳ-đàm. No. A-tỳ-đàm còn nhiều kiểu học mà kết nối được với 2 Tạng còn lại. Học để mà tìm ra được kỹ thuật của pháp hành. Học A-tỳ-đàm để chuyển qua pháp hành. Học để điều chỉnh quan điểm, nhận thức của bản thân. Và cuối cùng, học như con vẹt, học để trả bài xong rồi trả lại thầy. Bao nhiêu trăm ngàn cách học A-tỳ-đàm. Quý vị xem mình thuộc cách nào? Nhìn vô cách đó là biết tạo nghiệp gì, trong đó có cái nghiệp dễ nhất là tài xỉu, A-tỳ-đàm tài xỉu tôi gặp rất là nhiều. Vô lớp mà thấy nút tròn tròn là khoái lắm. Cái đó là có cái căn cơ bài bạc đó. Một là học để kết nối 2 Tạng còn lại, tức là Tạng Luật, Tạng Kinh. Rồi học để tìm ra kỹ thuật thực tập pháp hành. Thứ ba là học để điều chỉnh tri kiến. Đó là 3 cách học tốt nhất, học đúng. Không phải ba cách, mà ba cách này luôn luôn gặp nhau, sớm muộn gì thôi. Có người cái số 3 nằm ở số 1. Có người số 1 nằm ở số 2. Nhưng mà học A-tỳ-đàm phải học bằng 3 cái lý tưởng đó. Một là học để tìm ra mối liên kết với 2 Tạng còn lại. Hai là học để tìm ra hướng cho pháp hành. Ba là học để điều chỉnh những nhận thức xưa giờ của mình, bổ sung tri kiến. Chứ còn học những kiểu ngoài ra đó là tôi không chịu trách nhiệm.

Câu hỏi: Bạch Sư, nên làm gì nếu quyền thuộc mình muốn mình sống theo cách của họ, xen vào đời mình mà người đó bị tư kiến, thường kiến, tà kiến?

Sư nói: Tôi không hiểu câu hỏi.

Thầy bổ sung: Nên làm gì nếu quyền thuộc muốn mình sống theo cách của họ.

: Ai hỏi câu này? Phải sửa câu này lại. Phải nghĩ như vậy, mình ầu, mình tưởng mình hiểu rồi mình giải thích. Giải thích xong họ nói "ý con không phải như vậy." Tôi sợ vụ đó. Đề tôi kể quý vị nghe chuyện này. Có một buổi trưa hè, nắng gắt, oi ả, ở tiệm thuốc bắc, có mấy thằng con nít vào. Ông chủ hỏi, "mấy cháu muốn mua cái gì?". Nó nói, "cháu muốn mua cam thảo." Mà cam thảo thì để trên cao, ông chủ tiệm bắc thang leo lên lấy đem xuống, hỏi, "mua bao nhiêu?" "mua 20". Ông bán 20, xong leo lên cất rồi quay qua hỏi thằng bé khác "cháu mua gì?", "dạ, cũng 20 cam thảo." Ông chủ leo lên lấy rồi chửi. Xong rồi, ông hỏi thằng bé kia, "muốn mua gì?" "Cháu cũng chưa biết, đang suy nghĩ." Nên ông leo lên cất, xuống ông hỏi "Nghĩ ra chưa?" "Dạ rồi." "Nghĩ ra cái gì?" "Dạ, sợ bị ông la." Hiểu không? Ông leo xuống rồi hỏi "Giờ nghĩ ra chưa?" "Dạ, nghĩ ra rồi mà sợ ông la." Là cái gì ta? Cam thảo nữa. Cho nên cẩn thận, tôi gặp các vị tự nhiên tôi ớn cam thảo luôn tới giờ.

Thầy nói: (nghe không rõ ạ)

Sư nói: Câu này nghe cái mùi hơi hay hay nè, không biết cái tên hỏi có biết câu này hay hay không nữa? Qua câu khác đi Thầy.

Câu hỏi: Dạ, Bạch Sư có một câu hỏi xin Sư dạy về việc, chia sẻ về việc ăn chay, ăn mặn.

Sư trả lời: Sắp tới giờ ăn mà hỏi gì khó quá. Dạ rồi. Tôi xin thưa bà con tôi nói một câu trả lời vắn tắt nhất như có thể, ngắn lắm. Một, nếu vì muốn ăn ngon mà phải ăn mặn, các vị nào muốn nghe câu này thì nên ghi:

- Một: chỉ vì muốn ăn ngon mà lại đi ăn đồ sát sinh do mình giết hoặc người khác vì mình mà giết thì chuyện ăn mặn đó tuyệt đối không nên. Nghe kịp không ta? Vì muốn ăn ngon mà ăn thịt chúng sinh do tự mình giết hay người khác vì mình mà giết thì chuyện đó không nên.

- Hai: nếu ăn mặn mà gây bệnh tật cho mình, mình cũng không nên ăn.

Xong chưa? Đó là nói về ăn mặn. Bây giờ qua nói tới ăn chay.

- Nếu ăn chay mà vì lòng đại bi nghĩ đến quyền thuộc nhiều đời, nghĩ đến những ánh mắt của động vật, nghĩ đến đời sống sum tụ - sum họp, đoàn tụ của động vật mà mình ăn thịt chúng sanh nên mình không nỡ. Đó là ăn chay. Ăn chay như vậy là tốt.

- Còn nếu mình không phải ăn chay vì lòng đại bi mà chỉ vì bắt đầu do một quan điểm tôn giáo nào đó rồi ăn chay lâu ngày thành thói quen, nghe kịp không?, ăn thành thói quen thì lúc ấy không còn đại bi nữa. Nếu còn chút đại bi thì tốt, còn giả định như trở thành thói quen giống như phụ nữ tanh cơm tanh cá thì, rồi mình đi mình bài xích, mình chà đạp người khác không ăn chay như mình thì chuyện đó không có nên. Nghe kịp không?

- Tiếp theo, tôi nhắc lại lần nữa, nếu các vị hỏi tôi về chuyện chay mặn, tôi cũng xin nói thiệt, tôi chủ trương ăn chay. Bởi vì chúng ta có rất ít lý do để ăn mặn bởi vì không có người ăn thì làm gì có người giết. Dầu mình không có đặt hàng nhưng người ta nghĩ có người ăn nên họ mới làm họ bán ngoài chợ. Cho nên cái ăn mặn chỉ có một trường hợp duy nhất chấp nhận được là tùy duyên. Tôi, Nam tông, tôi phải nói như vậy. Tôi chủ trương ăn chay, nhưng mà không ăn chay cực đoan. Có nghĩa là sao? có nghĩa trong trường hợp không có đồ chay thì vẫn ăn mặn. Trường hợp thứ hai, tôi biết chính xác cái món mặn đó không mắc vào tam tịnh nhục. Nghe kịp không? Chứ còn tôi xác định trước lớp học và những người sau này sẽ nghe lại băng giảng này là tôi chủ trương ăn chay. Nhưng ăn chay một cách linh động, không ăn chay theo kiểu làm phiền người khác. Tự nhiên, lại nhà người ta, người ta không có món chay rồi gia đình phải xách xe chạy đi mua, tuyệt vời lắm phải chạy đi mua keo chao với mấy trái dưa leo thì tôi nghĩ không nên, nha. Hoặc là tôi cũng chủ trương mình người tu mình nên ăn chay theo kiểu Lục Tô Huệ năng. Có ai biết chuyện đó không? Trong 15 năm lưu lạc, có lúc Tô sống chung với đám thợ săn, thì Tô đâu có nồi chảo gì riêng tư, phải kè ăn nhờ ở đậu thì mỗi ngày Tô mới hái rau rừng rồi Tô mới gửi vô nồi canh thịt của thợ săn, tới giờ ăn Tô mới vớt rau ra ăn, kè cái nồi của người ta. Có người nói xấu là kè gì kè khôn, bao nhiêu chất ngọt nó rút vô. Không phải. Bởi vì Tô không có cái nồi. Ăn chay như vậy là ok. Có nhiều người ăn chay gì đâu mà đi đâu cũng cho người ta biết mình ăn chay là một. Ăn chay mà làm phiền người ta là hai. Ăn chay mà bài xích cái đũa ăn mặn là ba. Cái đó là không nên. Hoặc là ăn chay mà bác sĩ kêu nên bổ sung thì mình không dám. Nghe kịp không? Thậm chí có vị Hòa thượng đó đi bác sĩ, gặp Phật tử ghi là "Hòa thượng bị dư mỡ trong máu", "con phải sửa lại là dư dầu chứ Hòa thượng tu từ nhỏ đến lớn thì làm gì có mỡ". Ví dụ như vậy. Đó là quá cực đoan.

Nãy giờ tôi nói quan điểm của tôi về chay mặn các vị có nghe rõ chưa? Dạ rồi, xong.

Thầy nói: Dạ. Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật. Sau hai tiếng đồng hồ, Sư đã giải đáp được rất là nhiều những thắc mắc cho quý Phật tử trong đại chúng. Lớp học chúng ta khởi thân để Cám ơn Sư.

Sư nói: Chiều mình tiếp tục.